

Mengelmaren

EEN CAROLUS-DE VISCH BOEKJE

In *Biekerf*, 2014, p. 494 e.v. staan enkele onnauwkeurigheden die toch rechtzetting behoeven. Lodewijk Vincent Donche (° Brugge O.L.V., 18 juli 1769 - Leuven, 13 oktober 1857) was géén 'Kortrijkzaan' of 'uit Kortrijk', maar geboren en getogen te Brugge (zijn ouderlijk huis was in de Schuttersstraat, waar nu nog een gedenkplaat in de buitenmuur herinnert aan het feit dat hij in de muur tussen zijn kamer en die van zijn ouders het H. Bloed verstopte in de periode 1797-1812).

Na de afzetting in 1812 van de Gentse bisschop en de benoeming van een Napoleongetrouwe nieuwe bisschop kwamen vele geestelijken in openlijk verzet. De nieuw aangestelde bisschop nam vervolgens zelf het initiatief om Lodewijk Donche aan te klagen en een verbanning naar een ver oord voor te stellen. Een aanhoudingsmandaat van Gent, 4 augustus 1813, viseerde vier priesters, één ervan was Lodewijk Vincent. Twee priesters werden gevat en gevangen gezet tot het einde van het keizerrijk. Lodewijk Vincent was evenwel tijdig op de hoogte gesteld en dook onder bij zijn verwanten Vercruysse te Kortrijk (zijn moeder Maria Cecilia behoorde tot de Kortrijkse handelaarsfamilie Vercruysse). Hij dook dus niet onder in zijn 'geboortestad'. Lang kon hij er evenwel niet blijven en hij vluchtte verder naar Doornik. Jacques-Goethals Vercruysse (1759-1838), de Kortrijkse historiograaf en bibliofiel, was zijn aangetrouwde kozijn. Zij kenden elkaar dus, niet door een toevallige ontmoeting, maar door familiebanden.

Lodewijk Vincent Donche was niet een boekverzamelaar *an sich*, maar wel iemand die gigantische volumes boeken aankocht uit de openbare verkopen van bibliotheken van jezuïetenkloosters. De jezuïetenorde was in 1773 door de Paus afgeschaft. Van huis uit beschikte Lodewijk over een groot fortuin. Zijn doel was die boeken veilig te stellen voor wanneer deze orde opnieuw zou opgericht worden. Toen dit na de Belgische onafhankelijkheid effectief gebeurde, schonk hij dan ook die 25.000 boeken aan de orde, nadat die 20 jaar in een gehuurd magazijn opgeslagen waren¹.

---

1 P. DONCHE, *Geschiedenis en genealogie van de familie Donche 1365-2004*, Berchem-Antwerpen, 2004, p. 603-624.

Het boekje van Carolus De Visch in bezit van Goethals-Vercruysse en dat hij uit vriendschap wegschonk, zou kunnen geschonken zijn aan Lodewijk Vincent Donche. Het geschrift van de herkomstaantekening zou moeten vergeleken worden met zijn geschrift. Dat er *Vercruyssen* staat i.p.v. *Vercruysse* is allicht enkel te wijten aan de onstandvastigheid van de spelling in die tijd en die in informele geschriften zeker nog tot ver in de 19de eeuw onstandvastig bleef. In de stadsbibliotheek Kortrijk is nog een boek *De Godloosheid der Achthiende eeuw* uit 1801, zonder naam van auteur noch plaats van uitgave, met stempel BIBLIOTHÈQUE GOETHALS-VERCRUYSSSE, maar waar Jacques Goethals-Vercruysse in zijn karakteristiek geschrift op het titelblad bijschreef: *door Mr Constantijn Donche* en voor het jaartal 1801: *Brugge* en op de keerzijde: *Goethals Vercruysse*. Constantijn Felix Franciscus Donche (Brugge, 1763 - Baltimore, USA, 1808) was de oudste broer van Lodewijk Vincent en eveneens priester.

Pieter Donche